

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ
«ІСТОРІЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ ТА РЕАБІЛІТОЛОГІЇ»**

ДЛЯ СТУДЕНТІВ

1 КУРСУ

1. Методологічні, науково-теоретичні основи дефектології: спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
2. Внутрішньосистемні і міжсистемні зв'язки з іншими науками. Прикладне значення дефектології.
3. Гуманістична функція науки. Методи дефектології. Підхід і сучасні тенденції у розумінні суті порушень психофізичного розвитку дитини.
4. Основні етапи філо- і онтогенезу. Поняття про дизонтогенез.
5. Становлення західноєвропейської системи допомоги особам із особливими потребами.
6. Від ексклюзії, сегрегації до інтегрування та інклюзії.
7. Актуальні проблеми сучасної спеціальної освіти.
8. Європейська практика допомоги особам з ООП.
9. Північно-Американська практика допомоги особам з ООП.
10. Ставлення суспільства до осіб із мовленнєвими розладами у середньовічній Європі в епоху Відродження та Реформації Культура Ренесансу (епоха Відродження, XIV- XVI ст.) і Реформації.
11. Піклування про людей із інвалідністю в часи Київської Русі.
12. Розвиток перших спеціальних шкіл на території сучасної України.
13. Концепція культурно-історичного розвитку людства Л.С. Виготського.
14. Положення про складну структуру дефекту, як засадниче для сучасних підходів до розуміння потреб дітей із ООП в умовах інклюзії.
15. Положення про «зону актуального розвитку» та «зону найближчого розвитку».
16. Формування принципів спеціальної освіти на теоріях Л. С. Виготського.
17. Історичні віхи розвитку галузей дефектології.

18. Наукові школи сурдопедагогіки, логопедії, тифлопедагогіки, олігофренопедагогіки та ортопедагогіки.
19. Внесок І. Соколянського у розвиток спеціальної педагогіки та системи освіти дітей із ООП.
20. Внесок В. Тарасевича у розвиток спеціальної педагогіки та системи освіти дітей із ООП.
21. Внесок І. Сікорського у розвиток спеціальної педагогіки та системи освіти дітей із ООП.
22. Внесок С. Русової у розвиток спеціальної педагогіки та системи освіти дітей із ООП.
23. Внесок Р. Краєвського у розвиток спеціальної педагогіки та системи освіти дітей із ООП.
24. Внесок М. Ярмаченка у розвиток спеціальної педагогіки та системи освіти дітей із ООП.
25. Спеціальна психологія як галузь дефектологічної науки. Становлення спеціальної психології як науки про психічні особливості розвитку дорослих і дітей із ООП.
26. Зв'язки спеціальної психології з медициною і загальною, віковою та педагогічною психологією.
27. Роль і значення розвитку галузей спеціальної психології для сучасної освіти дітей із ООП.
28. Сурдопсихологія, тифлопсихологія, логопсихологія, олігофренопсихологія та ортопсихологія як галузі спеціальної психології.
29. Формування наукових шкіл спеціальної психології в українських реаліях.
30. Аутологія як наука про дослідження проблем аутизму та шляхів його корекції. Предмет, мета та завдання аутології.
31. Засадничі підходи аутології в системі роботи з дітьми із РАС.
32. Ортопедагогіка як наука про принципи, закономірності, зміст методи і форми навчання і виховання осіб з ПФОРА.

33. Ортопсихологія як наука яка вивчає особливості психічного розвитку осіб із ПФОРА, а також шляхи та засоби їх психокорекції.
34. Розвиток реабілітологічного знання з докласичного історичного періода до сьогодення.
35. Рухова, психологічна, мовленнєва, слухова, зорова та професійна реабілітація осіб із ООП в закладах освіти.
36. Медичне, педагогічне, соціальне, психологічне та техніко-середовищне реабілітування за А. Шевцовим.
37. Актуальні проблеми реабілітології.
38. Сутність діяльності навчально-реабілітаційних і соціально-реабілітаційних центрів.
39. Реабілітування поранених.
40. Рання реабілітація.
41. Кондуктивна педагогіка Петьо.
42. Реабілітаційна система Марії Монтесорі.
43. Програма «Рука-Мозок» Г. Смолянїнова.
44. Система реабілітації хворих із ДЦП доктора В. Казявкіна.
45. Дельфінотерапія, іпотерапія, каністтерапія в процесі реабілітування.
46. Трудотерапія, арттерапія, ігротерапія.
47. Ерготерапія в сучасній системі допомоги особам із обмеженнями життєдіяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова:

1. Актуальні проблеми сурдопедагогіки: зб. наук.праць. За ред. Л. І. Фомічової. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. 92 с.
2. Байда Л. Красюкова-Енс О. Інвалідність і суспільство. Навч. посіб. К: „Київський університет”, 2011. 93 с.
3. Бондар В. І., Золотоверх В. В. Історія олігофренопедагогіки. К. : Знання, 2007. 375 с.

4. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності. Навчально-методичний посібник. Київ: ГЕРБ, 2007, 288 с.
5. Дефектологічний словник. За ред. В. І. Бондаря, М. С. Синьова. К.: МП Леся, 2010. 528 с.
6. Колупаєва А.В., Діти з особливими потребами та організація їх навчання. [Видання доповнене та перероблене]: наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук., К.: Видавнича група: «АТОПОЛ», 2011. – С.44- 71
7. Конопляста С. Ю., Сак. Т. В. Логопсихологія: навч. посібник. К. : Знання, 2010. 293 с.
8. Логопедія: підручник. За ред. М. К. Шеремет. Вид. 5-те. К: Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
9. Логопсихологія : курс лекцій. Навч. посібник. 3-тє вид., виправл. і доповн. Мартиненко І. В. К: ДІА, 2019. 120 с.
10. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки. К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. 288 с.
11. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Загальна редакція Л. Малогулко. Київ, 2018. 208с.
12. Основи фізичної реабілітації. Магльований А., Мухін В., Магльована Г. Львів, 2006. 150 с.
13. Пахомова Н. Г. Спеціальна педагогіка з історією Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010100 – «Корекційна освіта»; Полт. нац.ун-т ім.В.Г. Короленка. Полтава:ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с.
14. Пахомова Н. Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія. Полтава : АСМІ, 2015. 389 с.
15. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. Ч. 1. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки): підручник. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. 238 с.
16. Таранченко О.М. Наукові напрями в галузі спеціальної освіти: Україна початку ХХ століття. Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання. № 2., 2012. С. 2–6.

17. Тарасун В. В. Аутологія: теорія і практика: підручник. К.: Вадекс, 2018. 390 с.
18. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. К.: «Каравела», 2017. 282-296 с.
19. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології: монографія. К.: МП "Леся", 2009. 484 с.

Допоміжна:

1. Сапункова Л.О., Піц Л.О., Гутніцька А.Ф. Медична та соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник. Київ. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 280с.
2. Синьов В. М., Матвєєва М. П., Хохліна О. П. Психологія розумово відсталої дитини: підручник. К.: Знання, 2008. – 360 с. Спеціальна психологія: тексти. – Ч. 1. / За ред. М. П. Матвєєвої, С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний ун-т, 1999. – 158 с.
3. Синьова Є. П. Тифлопсихологія. К. : Знання, 2008. 365 с.
4. Синьов В. М., Коберник Г. М. Основи дефектології: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1994. 143 с.
5. Синьов В. М., Матвєєва М. П., Хохліна О. П. Психологія розумово відсталої дитини: Підручник. К.: Знання, 2008. 359 с.
6. Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції. За наук. ред. Н.А. Бастун. К., 2005. С. 4-16.
7. Стадненко Н. М., Матвєєва М. П., Обухівська А. Г. Нариси з олігофренопсихології. Кам'янець-Подільський: К-П. держ. Пед. Ун-т, 2002. 200 с.
8. Спеціальна педагогіка. Понятійно-термінологічний словник. За ред. Академіка В. І. Бондаря. Луганськ: Альма-матер, 2003. 436 с.
9. Спеціальна психологія: тексти. – Ч. 2. За ред. М. П. Матвєєвої, С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний ун-т, 2001. 142 с.

10. Супрун М.О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти: витоки, становлення та розвиток (друга половина ХІХ перша половина ХХ ст.): Монографія. К. : Вид Паливода А.В., 2005. С. 12-28.
11. Таранченко О.М., Колупаєва А.А. Спеціальна освіта: погляд у майбутнє. Дефектологія. № 2., 2004. С.50 – 53. 76.